

वा ० रा ०

॥ ७४ ॥

आनृशंस्यमहिंसा ॥ अनुक्रोशोदया ॥ श्रुतं अनुष्ठानपर्यवसायिशास्त्राध्ययनं ॥ शीलं सत्त्वभावः ॥ दमोबाह्येन्द्रियनिग्रहः ॥ शमश्चित्तनिग्रहः ॥ १२ ॥ तस्मात्तस्य षड्गुणवत्त्वात् उपघातः पीडनं ॥ पाठांतरेपि स एवार्थः ॥ १३ ॥ जगत्पालकत्वादपि तस्योपघातेन जगत्पीडितमित्याह ॥ पीडयेति ॥ पुष्पफलोपगः पुष्पफलसहितः मूलस्येवेत्यनेन सर्वजगदधिष्ठानत्वमस्य सूचितं ॥ १४ ॥ मनुष्याणामित्युपलक्षणं प्राणिमात्रस्य वस्तुमात्रस्य च ॥ धर्मएवांतःसारो यस्य सः ॥ १५ ॥ सपत्न्यः पत्नीसहिताः ते रामोप

आनृशंस्यमनुक्रोशः श्रुतं शीलं दमः शमः ॥ राघवं शोभयंत्येते षड्गुणाः पुरुषपथं ॥ १२ ॥ तस्मात्तस्योपघातेन प्रजाः परमपीडिताः ॥ औदकानीव सत्वानि ग्रीष्मे सलिलसंक्षयात् ॥ १३ ॥ पीडया पीडितं सर्वजगदस्य जगत्पतेः ॥ मूलस्येवोपघातेन वृक्षः पुष्पफलोपगः ॥ १४ ॥ मूलं त्येष मनुष्याणां धर्मसारो महाद्युतिः ॥ पुष्पं फलं च पत्रं च शाखाश्चास्ये तरे जनाः ॥ १५ ॥ तं लक्ष्मण इव क्षिप्रं सपत्न्यः सह बांधवाः ॥ गच्छंत मनुगच्छामो येन गच्छति राघवः ॥ १६ ॥ उद्यानानि परित्यज्य क्षेत्राणि च गृहाणि च ॥ एकदुःखसुखाराममनुगच्छाम धार्मिकं ॥ १७ ॥ समुद्धृतनिधानानि परिध्वस्ताजिराणि च ॥ उपात्तधनधान्यानि हतसाराणि सर्वशः ॥ १८ ॥ रजसाभ्यवकीर्णानि परित्यक्तानि दैवतैः ॥ मूपकैः परिधावद्भिरुद्विलैरावृतानि च ॥ १९ ॥ अपेतो दकधूमानिहीनसंमार्जनानि च ॥ प्रणष्टवलिकर्मेज्यामंत्रहोमजपानि च ॥ २० ॥ दुष्कालेनेव भग्नानि भिन्नभाजनवन्ति च ॥ अस्मत्त्यक्तानि कैकेयीवेश्मानि प्रतिपद्यतां ॥ २१ ॥ वनं नगरमेवास्तु येन गच्छति राघवः ॥ अस्माभिश्च परित्यक्तं पुरं संपद्यतां वनं ॥ २२ ॥ घातमसहंतो वयं येन मार्गेण ॥ १६ ॥ एकदुःखसुखाः समानदुःखसुखाः ॥ १७ ॥

समुद्धृतनिधानत्वादिधर्मकाणि गृहाणि कैकेयीप्रतिपद्यतामित्यन्वयः ॥ निधानानि निक्षेपाः अजिरमंगणं परिध्वस्तं मार्जनादिरहितं येषु धनं गवादिअनिक्षिप्तं भूषणादिच उपात्तं गृहीतं येभ्योऽतएव हतसाराणि ॥ १८ ॥ उद्विलैः उद्भिन्नविलैः ॥ १९ ॥ अपेतो दकत्वादिना मनुष्यराहित्यं सूच्यते ॥ २० ॥ दुष्कालो राजिकदैविकक्षोभकालः ॥ २१ ॥ येन वनेन हेतुना ॥ २२ ॥

अ० कां०

॥ ७४ ॥